

Orienteringssag

Til Økonomiudvalget (ØU)

Status på Schrems II

Resumé

EU-domstolens Schrems II-dom af 16. juli 2020 har ulovliggjort grundlaget, der anvendes til overførsel af persondata fra EU til USA. Københavns Kommune (KK) skal sikre, at der fortsat er et gyldigt overførselsgrundlag til de af kommunens databehandlere, der behandler personoplysninger i usikre tredjelande. Denne sag giver en status på vurderinger af tredjelandsoverførsler og identificering af de it-systemer med tilsigtede overførsler, hvor der er udarbejdet exitplaner og igangsat dialog med databehandlere.

Problemstilling

ØU blev 25. oktober 2022 orienteret om status som følge af EU-domstolens Schrems II-dom af 16. juli 2020, hvor grundlaget der anvendes til overførsel af persondata fra EU til USA (Privacy Shield) blev ulovliggjort. Det har medført, at KK som dataansvarlig skal sikre, at der fortsat foreligger et gyldigt overførselsgrundlag til de af kommunens databehandlere, der behandler personoplysninger i usikre tredjelande.

Af Datatilsynets *vejledning om cloud* fra marts 2022 fremgår det, at dataansvarlige, der anvender it-systemer, hvor der tilsigtet overføres persondata til usikre tredjelande (fx USA) skal udarbejdes exitplaner for relevante it-systemer.

Endvidere fremgår det, at der skal udvises ansvar ved at gå i dialog med databehandleren for at sikre implementering af supplerende foranstaltninger eller med henblik på at lovliggøre overførslen på anden vis, fx ved at den tilsigtede overførsel ændres til en utilsigtet, hvor data opbevares inden for EU.

Der er et nyt forslag til overførselsgrundlag mellem EU og USA på vej. Lagttagere forventer, at der tidligst vil være en afklaring af, om det nye overførselsgrundlag er tilstrækkeligt ved udgangen af 1. kvartal 2023.

KK's kreds af it-direktører (It-kredsen) godkendte den 24. juni 2022, at alle forvaltninger skulle vurdere de af kommunens databehandlere, som overfører personoplysninger til usikre tredjelande uden for EU/EØS. Derudover blev det aftalt, at der skulle udarbejdes exit-planer for alle overførsler, hvor der sker tilsigtede overførsler til usikre tredjelande.

20-01-2022

Sagsnummer i F2
2022 - 19612

Dokumentnummer i F2
2435510

Sagsnummer eDoc
2022-0401302

Sagsbehandler
Stubbe Wissing

Løsning

Det er et krav til KK og andre dataansvarlige, at man kan dokumentere lovligheden af tredjelandsoverførsler. Derfor har ØKF i samarbejde med DPO'en og forvaltningerne i løbet af efteråret 2022 arbejdet med at opdele tredjelandsoverførsler i forskellige kategorier og udarbejdet exitplaner for de tilsigtede overførsler, som ikke umiddelbart kan gøres lovlige.

Tredjelandsoverførslerne er opdelt i tre kategorier:

1. Alle databeskyttelsesretlige regler kan overholdes:
Den nuværende databehandler kan forsat lovligt anvendes.
2. Tilsigtet tredjelandsoverførsel, som ikke kan lovliggøres:
Der skal udarbejdes en exitplan for brugen af den nuværende databehandler.
3. Utilsigtet tredjelandsoverførsel:
Der skal udarbejdes en risikovurdering for, hvorvidt behandlingen lovligt kan forsætte.

Tabel 1 giver et overblik over forvaltningernes kategoriseringer af tredjelandsoverførsler og tabel 2 giver en status for udarbejdelsen af exitplaner.

Tabel 1: Vurdering af tredjelandsoverførsler i KK

Vurderinger af tredjelandsoverførsler			
# Systemer med tredjelandsoverførsler i alt	# Systemer med tredjelandsoverførsler i kat. 1	# Systemer med tredjelandsoverførsler i kat. 2*	# Systemer med tredjelandsoverførsler i kat. 3
568	5	557	6

* Systemer er en samlet betegnelse for alle it-systemer, applikationer og forskellige versioner af it-løsninger. Det betyder, at nogle it-systemer optræder i flere versioner, hvis de findes som et softwareprogram, en web-løsning og en mobil applikation (app), hvor der sker en tilsigtet tredjelandsoverførsel enten hos databehandler eller underdatabehandler.

Tabel 2: Status på exitplaner i KK¹

Status på exit-planer			
# Exit-planer under udarbejdelse i kat. 2	# Færdigudarbejdede exit-planer i kat. 2	# Risikovurderinger under udarbejdelse i kat. 3	# Færdigudarbejdede risikovurderinger i kat. 3
30	510	1	2

Som det fremgår af tabel 1, har KK godt 500 it-systemer i kategori 2, der rummer tilsigtede overførsler, der på nuværende tidspunkt ikke kan lovliggøres. Flere af systemerne er helt centrale for, at kommunen kan udøve sin myndighedsfunktion og betjene borgerne. Kun i få tilfælde

¹ Det bemærkes, at tabel 2 ikke summerer op, idet der er 25 systemer, hvor der ikke er påbegyndt udarbejdelse eller færdiggjort exitplaner eller risikovurderinger.

findes der reelle alternative systemer på markedet, og såfremt der findes et alternativt produkt, er det typisk forbundet med store udgifter og et stort tidsforbrug at implementere disse.

En exitstrategi beskriver ideelt set mulige alternative it-produkter eller en alternativ anvendelse af et it-produkt, der fx ikke rummer tilsigtede overførsler. De fleste exitplaner i KK kan imidlertid ikke løse udfordringen med et ulovligt overførselsgrundlag pga. manglende alternative it-produkter eller manglende alternative anvendelsesmuligheder.

Den manglende mulighed for at gennemføre en exitstrategi for forretningskritiske systemer er ikke en isoleret problemstilling for KK, men et dilemma for alle dataansvarlige myndigheder i Danmark. Det er typisk ikke muligt at finde alternative EU-baserede løsninger til mange store it-systemer (fx Microsoft 365), og såfremt der findes alternative løsninger, vil transitionsudgifterne være store. Alle syv forvaltninger i KK er derfor berørt af problemstillingen om tilsigtede overførsler til usikre tredjelande. Det betyder, at det vil have en negativ indvirkning på alle syv forvaltninger i forhold til at opretholde grundlæggende myndighedsudøvelse, såfremt exitplaner for udvalgte systemer skal eksekveres.

KK vil primo 2023 fortsat have stort fokus på at udarbejde og kvalificere exitplaner, og alle forvaltninger vil overveje mulige alternativer til de eksisterende løsninger i drift. Desuden fortsætter forvaltningerne med at forhandle med de databehandlere, som foretager tilsigtede overførsler for at sikre, at der foretages de fornødne ændringer i kontraktgrundlaget samt relevante udskiftninger af underdatabehandlere.

Status på et nyt lovligt overførselsgrundlag til USA

Den amerikanske administration oversendte i oktober 2022 et forslag til nyt overførselsgrundlag mellem EU og USA til vurdering i EU. EU-Kommissionen har vurderet, at det nye overførselsgrundlag er tilstrækkeligt og har derfor den 13. december 2022 sendt forslaget i høring hos Det Europæiske Databeskyttelsesråd (EDPB).

lagttagere forventer, at der tidligst vil være en afklaring af, om der kommer et nyt lovligt overførselsgrundlag ved udgangen af 1. kvartal 2023. Såfremt der kan indgås en ny aftale mellem EU og USA, kan kommunen igen bruge databehandlere, der behandler personoplysninger i USA. Hvis aftalen ikke vurderes tilstrækkelig, skal alle dataansvarlige, herunder KK igangsætte et arbejde med at realisere exitplaner for it-systemer med tilsigtede overførsler.

Økonomiforvaltningen er bl.a. i dialog med KL om sagen og følger DPO'ens og KL's anbefaling om, at der ikke indgås nye databehandleraftaler om dataoverførsler til USA, da der ikke pt. kan sikres et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau herfor.

Økonomi

Sagen har ikke direkte økonomiske konsekvenser, men det skal forventes, at såfremt der ikke etableres et nyt overførselsgrundlag i 2023, vil der være et større behov for at udskifte eksisterende it-systemer, hvilket vil medføre nye finansieringsbehov i KK.

Videre proces

- Økonomiforvaltningen vil i 1. kvartal 2023 fortsat koordinere indsatsen på tværs af forvaltningerne med at vurdere KK's eksisterende it-systemer med overførsler til usikre tredjelande.
- ØU informeres, når Det Europæiske Databeskyttelsesråd (EDPB) afgør, om det amerikanske udspil til et nyt overførselsgrundlag vurderes at være tilstrækkeligt.